

MKR-SAK 33/01: MKRS ARBEIDSMÅTER**Saksbehandler: Generalsekretæren**

- Dokumenter**
- Brev fra Terje Mikalsen
 - Generalsekretærens notat: MKRs mandat, funksjoner og arbeidsmåter

Sammendrag av saken

På bakgrunn av den begrunnelse som Terje Mikalsen ga i forbindelse med at han på møtet i Mellomkirkelig råd i februar ga beskjed om at han ikke ville bruke mer av sin tid til MKR-arbeid, har generalsekretæren drøftet situasjonen med de nærmeste medarbeiderne.

MKR/AU har også drøftet saken utenom dagsorden på sitt møte 28. mars. Med i drøftingene var brevet fra Mikalsen, et innspill fra Otto Strand om arbeidsformer i MKR med konkrete forslag til forbedringer i arbeidet med sakspapirer samt et notat fra generalsekretæren. Protokollen fra MKR/AU viser i korthet hva man var enige om.

I ledergruppa i de sentralkirkelige råd har man vært opptatt av den formelle siden av saken og spørsmålet om hvorvidt det er mulig for et KM-valgt medlem i et offentlig råd å trekke seg fra oppgaven. På bakgrunn av overlegninger rundt denne problemstillingen vil direktøren i KR skrive et brev til Terje Mikalsen og be ham søke permisjon fra vervet i MKR for resten av perioden.

I generalsekretærens notat legges følgende til grunn:

Rådet har fått mandat fra KM til å ivareta Den norske kirkes økumeniske og internasjonale oppdrag og har fått statutter som regulerer dets funksjonsområde deretter. Det er rådets to hovedfunksjoner - representasjon og kanal innover i kirken - som gir hovedføringene for rådets karakter av å være et sted for rådslagning og strategidrøfting rundt de spørsmål en selv reiser eller som kommer til oss utenfra. De samme hovedfunksjonene gir også føringer for den brede sammensetningen rådet har.

Notatet uttrykker behov for at rådet gjennom rådsmøtene får bedre anledning til å være et råds- og strategiorgan som beskjeftiger seg med de store sakene og drøfter de overordnede posisjoner som Den norske kirke skal ha i de internasjonale organisasjoner og spørsmål. Likeledes at rådet får anledning til å delta i utarbeidelsen av strategier for videreutvikling av engasjementet for kirkens enhet på alle nivåer i kirken samt i forhold til de økumeniske relasjoner. Skal dette skje innenfor

rammen av 3 faste møter i året, anbefales det at flere saker delegeres til AU. Det varsles også om at flere saker vil bli løpende håndtert av generalsekretæren og hans medarbeidere. Notatet understreker viktigheten av en tettere kommunikasjon mellom generalsekretæren og rådets leder i forbindelse med utarbeiding av rådets saksliste.

Notatet foreslår at det på rådsmøtene vies mer tid til å få fram "bispedømmekompetansen". Det bør skje en systematisk rapportering fra bispedømmerepresentantene og en felles refleksjon omkring hvordan det som skjer ute i menighetene, har betydning for de saker rådet beskjeftiger seg med. Generalsekretæren vil legge til rette for at dette kan skje fra og med septembermøtet.

Det redegjøres også for noen tiltak som vil redusere papirmengden noe. Det viktigste er en strengere kontroll av hva som beslattes sendt ut til rådets medlemmer. Det anbefales også at generalsekretæren tydeligere angir hva han anbefaler alle å lese, og hva som kan være "for de som har litt mer tid/vil bruke litt mer tid".

Forslag til vedtak:

Mellomkirkelig råd har drøftet ulike sider ved arbeidsformene i MKR med sikte på å få til en effektiv utnyttelse av kompetanse og strategiarbeid og vil legge generalsekretærens notat som adresserer disse spørsmål, til grunn for det videre arbeid i rådet.

See

Mellomkirkelig Råd
v/ Formann Tormod Engelsviken
Postboks 5913 Majorstua
0308 OSLO

Kopi : Kirkerådet v/ Formann Gunvor Kongsvik
Direktør Erling Pettersen
Generalsekretær Stig Utne
Agder Bispedømmeråd

TM/bf

Farsund, 16.03.01

FRITAK fra MELLOMKIRKELIG RÅD.

På siste møte i MKR hvor jeg muntlig ba meg fritatt, lovte jeg å komme med en redegjørelse. Jeg har dessverre ikke rukket det før nå pga reiser.

Den viktigste grunnen til at jeg har bedt meg fritatt er at papirmengde og møtelengde fører til mer tidsbruk enn jeg kan make å prioritere. Jeg nevner for ordens skyld at jeg akter å fortsette som menighetsrådsleder i Farsund og nestleder i Agder Bispedømmeråd og dermed deltaker på Kirkemøtet.

Tidsbruken er imidlertid ikke eneste argument. Jeg mener at 70-90% av de sidene jeg får tilsendt er saker eller stoff som jeg ikke verken kan eller skal gjøre noe med. Da blir tidsbruken også vanskeligere å forsvare. Det er selvsagt av verdi å bli informert, men da bør informasjonen komme i kortversjon der hvor den er relevant for den sak som skal behandles. Innholdet i de store dokumentene når likevel ikke ut til "kirka". Medlemmene i MKR har som kjent ikke noen naturlige fora for å formidle informasjon til vanlige medlemmer.

I tillegg til kortversjoner bør selve saksmengden reduseres. F.eks. kan enkelte politiske saker overlates til andre organ. Kirka kan og bør ikke uttale seg om enhver politisk eller økonomisk sak selv om den er viktig for folket. I mange slike saker er folkemeningen i landet dessuten delt omtrent på midten. Det viser valgene. Etter min mening domineres nå kirkas uttalelser av de stats- og styringstroende. Jeg tviler ikke på deres gode vilje og ønske om å være objektive, men jeg opplever at man ofte mangler den erfaring og innsikt som man får ved f.eks. å arbeide med internasjonal forretningsdrift. Jeg skulle derfor gjerne ha fortsatt i MKR bl.a. for å være en representant for en slik motvekt, men slik arbeidet nå er organisert, mener jeg at mange med min bakgrunn og arbeidssituasjon i praksis er utestengt.

Jeg har flere ganger foreslått at det settes igang en vurdering av hele kirkas organisasjons- og arbeidsform. Jeg har ønsket langt færre saker, men at disse til gjengjeld behandles skikkelig. F.eks. er 2-3 minutters taletid i plenum uforsvarlig når man skal behandle kirkas strategi de neste fire år. Dette har jeg, som dere vet, også sagt på Kirkemøtet. Hva skal man f.eks. gjøre med de

tre parallelle strukturene : rådene, embetet og KA / kirkevergene, og den uklarhet det gir angående ansvarsforhold m.v.? Hva med menighetsprestene som klager over papirhaugene?

I den grad jeg har fått noe innsyn i internasjonale kirkelige organisasjoner fra KV og nedover, ser jeg at oppfordringen til forenkling blir enda viktigere der. Jeg ser i den forbindelse lite nøktern selvkritikk. Kirka ønsker å være nøysom med bruk av ressurser, men resultatet blir ikke nøysomhet totalt sett hvis man organiserer arbeidet for dårlig. Det hjelper noe at man betaler sine ansatte lite og at mange arbeider gratis, men feil organisering fører likevel til sløsing.

Jeg kjenner til at mange mener erfaring fra næringsliv er lite relevant for kirkas måte å organisere seg på, fordi næringslivet arbeider med "penger og ting" mens i kirka gjelder idealer, mennesker og frivillighet. Synspunktet var mer relevant før. I den moderne kunnskapsindustrien dreier det meste seg om mennesker og visjoner og også om frivillige. De beste blir nemlig i jobben bare hvis de trives og får utfolde seg. Kirka ser dessverre ut til å lære mest av det offentlige og internasjonale byråkrati. Selvsagt finnes det mye byråkrati også i store bedrifter, men de må hele tiden prøve å forbedre seg, ellers dør de.

Jeg vet ikke om jeg formelt kan trekke meg fra MKR, og jeg vet ikke hvem som er rett mottaker av dette brevet. Jeg håper imidlertid at jeg har inspirert, eller kanskje irritert, nok til at en indre debatt settes igang.

Jeg tror på den annen side det er uheldig om man fortsetter å kritisere måten jeg tok dette opp på, heller enn å spørre om mitt anliggende er av betydning. Jeg kunne selvsagt annonsert at jeg ville trekke meg hvis ikke visse saker kom på kartet. Jeg valgte å ikke gjøre det fordi jeg da ville prøvd å true mine saker gjennom. Jeg er lei for at det kom overraskende på enkelte, men jeg er vant med å ta konsekvensen av mine synspunkter, og de kunne neppe være overraskende. Jeg betviler forøvrig ikke at også andre medlemmer i MKR har det travelt og må prioritere hardt mellom viktige gjøremål, men jeg må prioritere mine arbeidsoppgaver, andre sine.

Jeg ber rådet om å prioritere sine oppgaver strengere, og spørre seg selv hvor mange medlemmer og komiteer man egentlig trenger. Bruk av internett, delegering til stab og stadig bedre fokusering er naturlige stikkord. Og skal man virkelig delegere, må rådet legge langt mere arbeid i selv å få et forhold til hvem man gir ansvaret til.

Med dagens saksmengde og saksgang har rådet i realiteten svært liten innflytelse.

Det er mulig vi har ulikt syn på hva som er kirkas egentlige oppgave. Jesus berørte kanskje spørsmålet da han svarte: "Gi keiseren hva keiserens er og Gud hva Guds er". Jeg er i hvert fall overbevist om at han ikke ønsket et stort byråkrati. I så fall hadde han vel henvist til romerstaten som det store forbildet.

Terje Mikalsen

Til møte i Mellomkirkelig råd 8.-9. mai 2001

NOTAT FRA GENERALSEKRETÆREN OM MELLOMKIRKELIG RÅD MANDAT, FUNKSJON OG ARBEIDSFORMER

MANDAT

Mellomkirkelig råds mandat er gitt med bakgrunn i at Kirkeloven tillegger Kirkemøtet ansvaret for "å ivareta Den norske kirkes internasjonale og økumeniske forpliktelser".

Kirkemøtet har selv valgt å oppnevne et råd som skjøtter denne oppgaven. Dette rådet har man så gitt statutter som regulerer dets funksjonsmåte.

På bakgrunn av den debatt som Terje Mikalsens tilbaketrekking fra rådet har avstedkommet, og inn i den samtalen som rådet skal ha, mener jeg det er nødvendig å bygge konsensus rundt forståelse av følgende:

HOVEDFUNKSJONER

Siden 1985 da rådet ble en del av Kirkemøtets virksomhet har det vært vanlig og ønskelig å definere ivaretagelsen av rådets oppgaver i retning av to hovedfunksjoner:

1. Rådet skal representere Den norske kirke utad overfor andre kirker og i de økumeniske organisasjonene nasjonalt og internasjonalt. Med representasjon menes både det formelle og det å gi uttrykk for vår kirkes standpunkter og posisjoner til teologiske og sosialistiske spørsmål slik de tematiseres innen den økumeniske bevegelse og dens organer, eller slik de settes på dagsorden av de erfaringer vår egen kirke gjør. På denne bakgrunn er rådets karakter av å være et strategiorgan tydelig. På denne bakgrunn blir det heller ikke saksvarende å si at "hvorvidt sakene når fram til den lokale menighet" er det eneste kriteriet for å måle om rådets arbeid lykkes. Vi må våge å se og si at det er en del saker som rådet må arbeide med, men som ikke direkte angår lokalmenigheten.
2. Rådet skal være en kanal i forhold til Den norske kirkes ulike organer lokalt, regionalt og nasjonalt for de saker som står på sakskartet i den økumeniske bevegelse. I særlig grad skal rådet søke å bidra til at stemmen til de små og marginaliserte kirker som kjemper for å hevde menneskets verd og rettigheter og kirkens plass i sin kontekst blir hørt både i lokalmenigheten, på bispedømmeplan og nasjonalt plan i vår kirke.

Ved å ivareta disse to hovedfunksjonene bidrar rådet til arbeidet med kirkens synlige enhet.

Det er disse to hovedfunksjonene som gir føringer for hvordan rådets sammensetning bør være. Det er viktig at rådet er et råd hvor det legges vekt på en bred rådslagning om de spørsmål som er til diskusjon. Rådets sammensetning er gjort med stort omhu - etter følgende tankegang:

Bispedømmerepresentasjon

At alle bispedømmer er representert ved bordet er avgjørende, og at minst halvparten av disse også skal være medlemmer av bispedømmerådene (og dermed Kirkemøtet), er ytterligere en understrekning av at rådet vil utføre sine to hovedfunksjoner i tett kontakt og dialog med andre offisielle og representative organer i kirken.

Styremedlemmer i økumeniske organisasjoner

Det er svært viktig for ivaretagelsen av de to hovedfunksjonene at de personer som er vår kirkes styremedlemmer i de viktigste økumeniske organisasjonene KV, LVF, KEK og NØR sitter ex officio i rådet. Disse personene er jo krumtapper i den kommunikasjon og representasjon som er ønskelig.

Kirkens Nødhjelp

KN er norske kirkers spesialiserte instrument for internasjonal diakoni og arbeider tett sammen med søsterkirker og økumeniske organisasjoner i løsning av et bredt spekter av oppgaver. Den norske kirke er blant dem som har gitt KN et slikt mandat, og det er MKR som ifølge Samarbeidsavtalen med KN har ansvaret for at KNs virksomhet henger sammen med våre prioriteringer. Dette er grunnen til at KNs generalsekretær har ex. officio-sete i MKR.

Bispemøtet

Siden Bispemøtet har et medansvar for de teologiske spørsmål som knytter seg til samarbeid med andre kirker og for arbeidet med kirkens enhet generelt, har Bispemøtet oppnevnt en representant i rådet – en representant som i følge rådets statutter skal sitte i arbeidsutvalget.

Kirkerådet

For å styrke kontakten til Kirkerådet som det overordnede organ i forhold til Kirkemøtet, er det statuttfestet at også KR har en ex. Officio-plass i rådet.

I tillegg gir rådets statutter observatørstatus til lederne for de tre fagnemndene TN, KISP og NØM. Det oppleves som en styrke for rådslagningen at disse er til stede ikke bare når deres ”fagsaker” er til drøfting i rådet.

Et organ som er sammensatt på denne brede måten, må legge vekt på en prosessuell arbeidsmåte. Felles deling av informasjon som basis for konsultasjon og rådslagning blir dermed et viktig kjennetegn ved rådets arbeid.

To viktige spørsmål er :

Hvordan komme på sporet av de overordnede saker hvor rådets karakter av å være strategiorgan for kirkens økumeniske og internasjonale arbeid kommer i funksjon?

Og hvordan kan de individuelle erfaringer og kompetanse som rådets medlemmer besitter, utnyttes bedre? Fram med ”bispedømmekompetansen”!

ARBEIDSMÅTER

På denne bakgrunn foreslår generalsekretæren at rådet bekrefter punktene nedenfor. De vil da bli lagt til grunn for det videre arbeid med å forbedre møtene i arbeidsutvalget og i rådet. At rådet møtes 3 ganger pr. år, og at arbeidsutvalget møtes én gang mellom hvert møte, ligger fast.

- I planleggingen av rådets møter skal det legges vekt på at rådet får anledning til å drøfte og rådslå rundt de overordnede sakene som gjelder den norske kirkes internasjonale og økumeniske oppdrag.
- AU skal fortsatt være et ledd i tilretteleggingen av større saker for rådet .
- AU bør også kunne drøfte og avgjøre flere saker og kun rapportere disse til rådet.
- AU bør ikke ha som ambisjon å overta saker som generalsekretæren i dag avgjør og utfører på den fullmakt han har som rådets daglige leder.
- Utarbeiding av sakslister til rådet og AU gjøres i samråd med leder.
- Det innføres en fast post på dagsorden på rådets møter som heter ”hva skjer i bispedømmene?”. 3 bispedømmer forbereder til hvert møte muntlige rapporter som blir gjenstand for drøfting og refleksjon. Det bør legges vekt på å ”generere gode saker” på denne bakgrunn.
- Det kan legges større vekt på å lage ”mini-seminarer” som en del av rådets møtemetodikk med innledere utenfra.
- Det bør legges til rette for at alle i rådet får tilbud om å representere kirken i internasjonale konferanser, møter og feiringer.
- Flere enkle tiltak rundt saksapirarbeidet bør settes i verk som gir ”lesehjelp” og vegledning til å skille det ”obligatoriske pensum” fra ”pluss-pensum”.